

Vereniging Vrienden van de Slotterplas

Nieuwsbrief nr. 11 - maart 2006

Algemene Ledenvergadering

Hierbij nodigen wij alle leden van de V.V.S. uit voor het bijwonen van de Algemene Ledenvergadering. Deze vindt plaats op zaterdag 8 april 2006 van 14.00 tot 17.00 uur. Locatie: Dienstencentrum Oostoever van de Verenigde Amstelhuizen, Bonnefantenstraat 10, 1064 PN Amsterdam. Bereikbaar met buslijn 18, halte Robert Fruinlaan of metrolijn 50, halte Postjesweg.

Na de vergadering wordt informatie gegeven over de stand van zaken van het 'Rondje Slotterplas'.

Agenda

1. Opening door de Voorzitter
2. Verslag van de Algemene Ledenvergadering op 9 april 2005
3. Verslag over ontwikkelingen rond de Slotterplas in het afgelopen jaar.
4. Verslag van de activiteiten van de Vereniging over het afgelopen jaar
5. Verslag van de penningmeester; financieel verslag 2005
6. Verslag van de kascommissie
7. Benoeming van de kascommissie
8. Periodiek aftreden en herverkiezing van bestuursleden
9. Toelichting van de plannen en begroting voor 2006
10. Rondvraag.

Toelichting bij punt 4. en 5.

De stukken die hierop betrekking hebben zullen tijdens de vergadering ter inzage liggen.

Toelichting bij punt 8.

Volgens de statuten moet ongeveer een derde van de bestuursleden aftreden; de aftredende is herkiezbaar. Dit jaar treden drie bestuursleden af. Zij worden door het bestuur voor herverkiezing voorgedragen. Ieder lid van de vereniging is bevoegd om een of meer andere personen als bestuurslid voor te dragen, mits de voordracht schriftelijk bij de secretaris van de vereniging wordt ingediend uiterlijk drie dagen voordat de algemene ledenvergadering wordt gehouden en medeondertekend is door tenminste twee andere leden van de vereniging.

Vroege-vogelexcursie op zaterdag 6 mei

Deze keer gaan we met vogelkenner Paul Tak op stap (zie boek Slotterplas van Louis Firet, pagina 73). Verzamelen om 06.00 uur bij de Slotterparkbadlaan, eindpunt tramlijnen 7 en 14. Deelname aan de excursie is vrij voor leden en andere belangstellenden.

Van de penningmeester / ledenadministratie

De vereniging heeft het jaar 2005 afgesloten met een positief saldo van 1875,39 euro, waarvan 1000,- euro op een spaarrekening. Zoals in de vorige nieuwsbrief al was gemeld hebben we 2005 afgesloten met een aantal van 325 leden. Om de activiteiten te doen die wij beogen biedt dit aantal voldoende basis. Echter om gesprekspartner te blijven voor de stadsdelen zijn wij gebaat bij een groter aantal leden. Nieuwe leden werven blijft dus onze aandacht houden. Meer financiële gegevens presenteren wij in onze jaarvergadering van 8 april a.s. Ingesloten treft u een acceptgirokaart voor betaling van de contributie voor 2006 (voorzover nog niet door u betaald).

Noorderhof-Zuid

De V.V.S. heeft op 13 oktober 2005 een brief gezonden aan het D.B. van Stadsdeel Geuzenveld-Slottermeer waarin wij onze zorg uitspreken over de planvorming rond Noorderhof-Zuid, en nog eens benadrukt dat de bebouwing de plangrenzen niet moet overschrijden om daarmee verdere aantasting van het park en het 'Rondje Slotterplas' te vermijden.

Rondje Slotterplas 2006

In maart wordt dan eindelijk begonnen met het werk aan de eerste fase van het 'Rondje Slotterplas'. Bij Stadsdeel Geuzenveld-Slottermeer is er nu toch geld gevonden om de twee nieuwe bruggen naar het zuidelijke deel van het vroegere strandbad in beton uit te voeren in plaats van hout. Bij deze nieuwsbrief is een brief van Bureau Parkstad gevoegd met nadere informatie.

De Westrandscheg of Sloterscheg

Ontwikkeling en bedreigingen

De Sloterplas maakt deel uit van de Westrandscheg, ook wel Sloterscheg genoemd. Volgens het Amsterdams Uitbreidings Plan (A.U.P.) van 1934 werden de nieuwe uitbreidingen van Amsterdam uitgevoerd in zogenaamde lobben, met daartussen groene scheggen.

Zo kennen we aan de westkant de lob bestaande uit Slotermeer-Geuzenveld en de lob bestaande uit Slotervaart-Osdorp. Tussen Slotermeer-Geuzenveld en Slotervaart-Osdorp vinden we dus de Sloterscheg of Westrandscheg.

In de jaren tachtig had Amsterdam plannen om het gebied tussen Geuzenveld en Osdorp grotendeels te bebouwen. Dat dit niet is gebeurd is te danken aan de Provincie Noord-Holland die vasthield aan de lobbenstructuur en aan Schiphol met de geluidscontouren die daarmee samenhangen. In gebieden met een geluidsniveau boven de 35 KE mag geen nieuwe woonbebouwing worden gerealiseerd. Deze grens loopt thans gelijk aan de westrand van de bebouwing van Geuzenveld en de noordrand van de bebouwing van Osdorp. Daarom was het wel nog mogelijk om in de jaren negentig de wijken De Eendracht en De Aker te bouwen, aangezien deze nog net buiten de geluidscontour lagen.

Geschiedenis van Landelijk Osdorp

Het gebied van Landelijk Osdorp ligt aan weerszijden van de Osdorperweg, een oude veenontginingsweg uit de Middeleeuwen. De oudste vermeldingen dateren van rond 1100. De naam Osdorp is afgeleid van Oostdorp (ook wel Okesdorp) en heeft van oorsprong niets met een os te maken, zoals die sinds de 19e eeuw in het wapen van Osdorp te vinden is. Langs de Osdorperweg vinden we het buurtschap Osdorp, dat sinds de bouw van de Tuinstad Osdorp in de jaren zestig, Oud-Osdorp wordt genoemd.

Aan de oostkant van de Osdorperweg lag sinds de Middeleeuwen de Spieringshoornpolder. Sinds de aanleg van de Haarlemmertrekvaart in 1631 is het gedeelte ten zuiden van de Haarlemmerweg afgesplitst als Osdorper Binnenpolder. Het noordwestelijke deel van deze polder is tussen 1920 en 1941 uitgeveend door de NV de Eendracht en na drooglegging in 1937-1941 bekend als de Eendrachtpolder. Opvallend is hier de vierkante verkaveling, ontworpen door Cornelis van Eesteren als voorbereiding voor de indeling van de in 1942 drooggevallen Noordoostpolder.

Aan de westkant van de Osdorperweg vinden we de *Osdorper Bovenpolder*, tussen 1896 en 1920

uitgeveend, die aan de westkant wordt begrensd door de Wysentkade. Dit is een oude landscheiding daterend uit de Middeleeuwen. Het gebied ten westen hiervan behoorde tot Nieuwerkerk en Raesdorp, beide werden grotendeels door het Haarlemmermeer (de 'Waterwolf') verzwolgen. Het na de inpoldering van de Haarlemmermeer in 1852 nog resterende deel van Raesdorp werd tussen 1867 en 1872 uitgeveend en onderdeel van de in 1865 drooggemaakte Lutkemeerpolder.

Het *Lutkemeer* was een oud veenmeertje dat in verbinding stond met het Haarlemmermeer en na de drooglegging daarvan ook werd ingepolderd. Dit behoort tot de laagst gelegen delen van Amsterdam-West.

Beschrijving huidige situatie, ontwikkeling en bedreigingen per polder

Osdorper Binnenpolder-Zuid

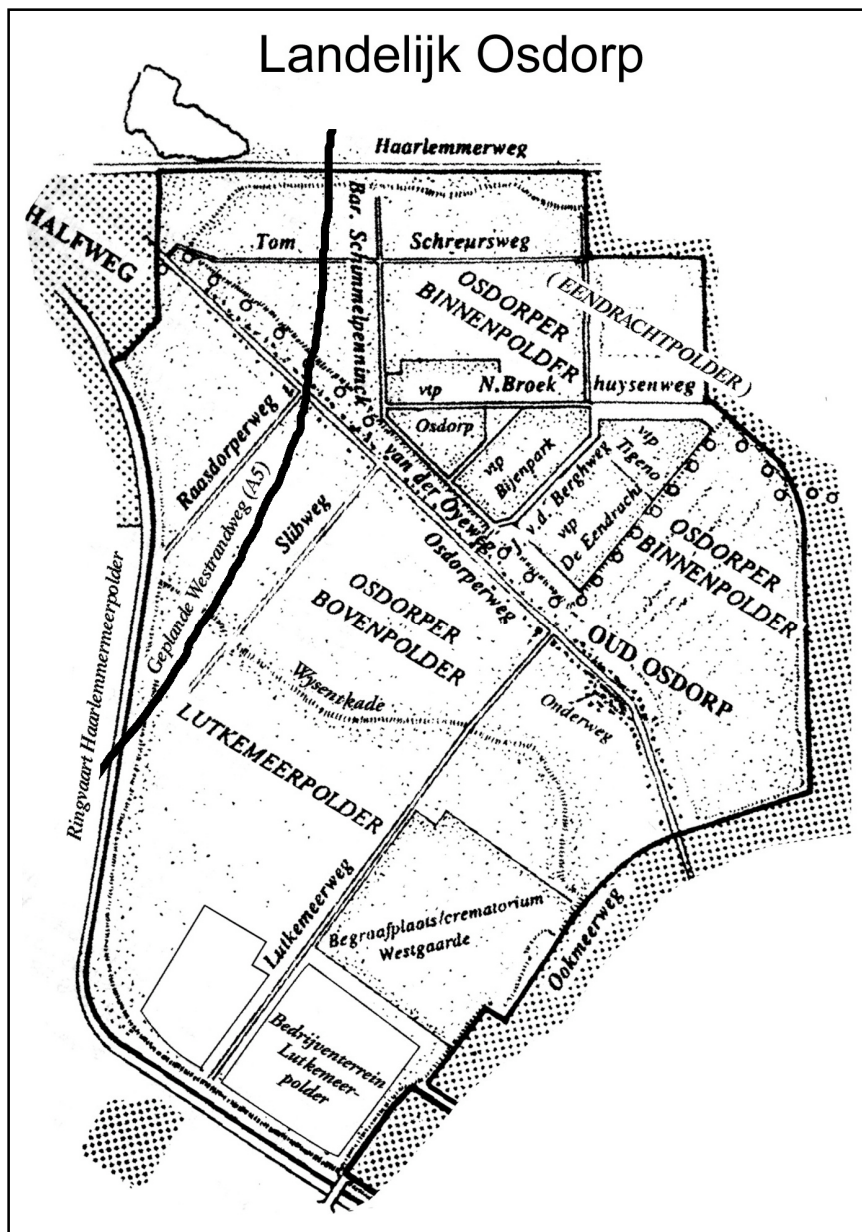
Dit is (bijna) het laatste overgebleven veenweidegebied aan de westkant van Amsterdam. In feite is de Osdorper Binnenpolder-Zuid bij toeval vrijgebleven. Aan de noordoostkant is de polder in 1951 onder het zand van de Tuinstad Geuzenveld en Sportpark Ookmeer verdwenen, aan de noordkant is het gebied uitgeveend. Dit overgebleven stukje veenweidegebied is nog een herinnering aan hoe bijna het hele gebied tussen Amsterdam en Halfweg tot omstreeks 1950 er bij lag voor de aanleg van de Westelijke Tuinsteden.

Er is nog steeds veeveelt en voorts is het als vogelgebied in ecologisch opzicht belangrijk. Deze polder behoort tot de gebieden met de hoogste natuurwaarden in Amsterdam-West. Volgens het Masterplan / Toetsingskader Sloterplas zal het gebied zijn huidige karakter behouden. Een probleem is de op enkele plaatsen ver in de polder doorgedrongen bedrijfsbebouwing. Er is in 2005 aan de westzijde een fietspad aangelegd.

Eendrachtpolder

Dit is het noordelijke deel van de Osdorper Binnenpolder en tot 1920 vormde dit een geheel hiermee. Door het uitvenen kwam de bodem circa twee meter lager te liggen en is er nu een kleibodem. Daarom werd deze polder ook ingericht voor akkerbouw, die hier voor een deel nog te vinden is.

Het gedeelte aan de oostkant werd in de jaren zestig ingericht tot sportpark De Eendracht en daarvan werd het meest oostelijke deel in de jaren negentig bebouwd met de wijk De Eendracht. Het zuidelijkste deel, grotendeels de driehoek ten zuiden van de Nico Broekhuysenweg, werd in de jaren zestig ingericht met de volkstuinparken Osdorp, De Eendracht en Tigeno. Ook het Nieuwe Bijenpark vinden we hier.

de Osdorperweg ten zuiden van de Slibweg is nu grotendeels nog grasland. Bij de aanleg van de Westrandweg was ook een 'Parkstadafslag' voorzien die een verbinding evenwijdig met de Wysentkade naar de Ookmeerweg zou inhouden. Deze afslag is, in samenhang met de omlegging van de A9 rond Badhoevedorp, inmiddels uit de plannen geschrapt.

Met de mogelijke verdwijning van de laatste boerenbedrijven komt de vraag wat er met dit gebied gaat gebeuren. In het conceptstructuurplan 2003 was dit gebied aangewezen als bedrijventerrein, maar er is toen besloten dit tot na 2010 groen te houden.

In de meest recente plannen, bekendgemaakt in januari 2006, is sprake van een golfterrein. Stadsdeel Osdorp en de provincie Noord-Holland hebben hierover al afspraken gemaakt.

De Wysentkade blijft als belangrijk cultuurhistorisch element bestaan. Wel wordt overwogen hier een wandel- en/of fietsroute langs te maken.

Het noordelijke deel aan weerszijde van de Tom Schreursweg is nog agrarisch, doch in de structuurvisie van Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer uit 2003 is dit gebied aangeduid als 'Groene Plantage' met een mix volkstuinen/bedrijvigheid. Het kan dus inhouden dat hier nog meer volkstuinen komen, maar 'groene bedrijven' worden ook niet uitgesloten. Wat er ook gaat komen, het open, weidse karakter dat het gebied nu nog heeft komt onder druk te staan. In ieder geval zal een grote inbreuk gevormd worden door de Westrandweg (A5).

Osdorper Bovenpolder

Ook deze polder, die nog een grotendeels open karakter heeft, dreigt te worden versnipperd door de Westrandweg. Het gebied ten noordwesten van de Raasdorperweg wordt nu grotendeels ingenomen door tuinbouw onder glas. Het deel van de Osdorper Bovenpolder tussen Wysentkade en

Lutkemeerpolder

De in 1865 drooggelegde Lutkemeerpolder is ongeveer een eeuw lang geheel akkerland geweest. Er waren toen zo'n vijf boerenbedrijven. Hiervan zijn er nu nog twee over ('De Melkweg' en 'Tijd is Geld'). Ook is er nog de boerderij 'De Boterbloem'.

In 1965 werd de begraafplaats Westgaarde aan de oostkant van de polder aangelegd. De ingang ligt aan de Ookmeerweg. Het gedeelte ten zuiden van Westgaarde is inmiddels bouwrijp gemaakt voor het Bedrijventerrein Lutkemeerpolder. Dit gebied was bestemd voor 'Schipholgebonden bedrijvigheid', maar doordat de grond in de aangrenzende Haarlemmermeerpolder meer in trek is bij bedrijven is er tot op heden weinig animo geweest voor de Lutkemeerpolder. Stadsdeel Osdorp zoekt nu naar alternatieve invullingen. Zo wordt toch weer aan woningbouw gedacht, maar deze zou dus binnen de geluidscontouren van Schiphol komen te

liggen en in december 2005 werd een plan gelanceerd om hier een plek te reserveren voor een Openbaar Vervoer Museum, nabij het eindpunt van tramlijn 1.

Het gebied ten noordwesten van de Lutkemeerweg is nog grotendeels akkerland met het weidse uitzicht dat daar nog bij hoort, maar ook hier is de helft van het terrein bestemd als bedrijventerrein. Op de kaartjes van Stadsdeel Osdorp is dit al ingetekend, compleet met straatnamen als Bromostraat en Etnastraat, alsof het al aangelegd is. Een van de bedrijven waarvan sprake zou zijn dat het hier gevestigd zou kunnen worden is het abattoir, nu nog gelegen op het terrein van de Markthallen bij de Staatsliedenbuurt in stadsdeel Westerpark.

De strook langs de Ringvaart, met de slibvelden, is bestemd als natuurontwikkelingsgebied. Over de dijk van de Ringvaart, langs de route van de 'Groene As', is in 2005 een fietspad (het Lascarpad) aangelegd met uitzicht op de diepe Lutkemeerpolder. De 'Groene As' is een ecologische verbindingzone tussen het Amsterdamse Bos en Spaarnwoude. Het is een project van de provincie Noord-Holland.

De dorpsraad Sloten-Oud Osdorp en het Milieucentrum Amsterdam hebben er sterk voor gelobbyd om de Westrandseweg een groene en recreatieve invulling te geven. Het Manifest Groene Westrandseweg van het Milieucentrum is door de V.V.S in oktober 2004 mede-ondertekend.

In juni 2004 verscheen het boekje 'Fietsen door Landelijk Osdorp' waarin meer bijzonderheden worden verteld over het beschreven gebied. Het boekje is te koop in de Molen van Sloten en in het Dorpshuis van Sloten.

Verslag Lezing Martin Melchers

Op zaterdag 14 januari 2006 hield Martin Melchers voor een gezelschap van 22 personen in de Van Eesterenzaal een lezing over de Sloterplas en zijn oevers en de daar voorkomende flora en fauna.

Het liefst zou de spreker alle oevers een glooiende helling geven, dus zonder muren etc. Vooral de Noordoever is uit ecologisch oogpunt ongunstig. Ook het ontbreken van rietkragen draagt niet bij tot de ecologische diversiteit.

Een zo groot mogelijke variëteit aan soorten planten en dieren is wat Martin Melchers graag ziet. Wat dat betreft steekt de Sloterplas schril af bij soortgelijke gebieden in Amsterdam, zoals bijvoorbeeld de Gaasperplas. Zeker gezien de ligging aan de rand van de stad zou de Sloterplas een veel grotere variëteit kunnen bieden. Veel planten en diersoorten komen vanuit het buitengebied tot aan de stadsranden, maar veel minder in de stad. Daar lopen dieren een grotere kans om platgereden te worden.

Met enkele ingrepen zou de soortenrijkdom in de omgeving van de Sloterplas aanzienlijk verrijkt kunnen worden.

Bij een dia van een dode vos vertelde hij dat hem steeds vaker wordt gevraagd wat te doen met een vos in de stad. Zijn richtlijn is: vangen binnen de EBO (Egel-Bosmuis)-Grens en loslaten in een natuurgebied buiten de stad. Deze EBO-grens is voor ons de Orteliuskade-Postjeskade, de grens van de tuinstad en de stad met zijn structuur van gesloten bouwblokken.

Met de nabijheid van de Osdorper Polders en het Ruige Riet is er een bron van planten en dieren aanwezig die, als zij de kans krijgen, ook aan de Sloterplas hun leefomgeving zouden kunnen hebben. Aan de hand van een serie dia's kregen wij een overzicht van de planten en diersoorten die desondanks toch bij de Sloterplas zijn te vinden.

In de jonge jaren van de Westelijke Tuinsteden en van Martin Melchers en zijn vrienden was het grote, pas opgespoten, gebied rond de nieuw gegraven Sloterplas een waar eldorado voor natuurvorsers. Onlangs heeft Martin Melchers met zijn drie maatjes van toen een aardig boekje uitgebracht getiteld 'Onverklaarbaar gelukkig'.

Dit is te bestellen door 10 euro over te maken op postgiro 7877 219 t.n.v. Stichting Hypoxylon, Jodenweg 1, 8385 GP Vledderveen, met duidelijke vermelding van naam en adres.

Flora en fauna in Sloterpark en Sloterplas (N.B. lijst niet volledig)

- Varens: muurvaren, eikvaren, tongvaren.
- Paddestoelen: gehakkelde aurelia.
- Vogels: ekster, gans, havik, koolmees, parkiet, ransuil, reiger, sperwer, tjiftjaf, torenvalk, tuinfluiter, veldleeuwerik, Vlaamse gaai, waterhoentje, wilde eend, winterkoninkje, ijsvogel, zwarte mees.
- Zoogdieren: bruine rat, muskusrat, dwergvleermuis, meervleermuis, watervleermuis, vos.
- Amfibieën: pad, bruine kikker, groene kikker.
- Vissen: baars, karper, rietvoorn, roofblei, snoek, snoekbaars.
- Ongewervelde dieren: Amerikaanse rivierkreeft (blauw, rood of gevlekt), Aziatische korfmossel, distelvlinder, grote glasslak, icarusblauwtje, sprinkhaan, vlokreeft.

Vereniging Vrienden van de Sloterplas *Opgericht 4 juni 2003*

Bestuur

Harriët Haakma Wagenaar - voorzitter
Erik Swierstra - secretaris
Tineke Stricker - penningmeester
Tineke Rombout
Peter Stein
Berta Tenner
Wouter van der Wulp